

Surt el divendres

LA TRALLA

Canuda, 15, pral.

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materies relligioses, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSEMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

PELS MORTS

En una diada com aquesta LA TRALLA també's vesteix de dol y dedica als que'n vida foren els seus companys y 'ls seus amichs un recort sincer. Els qu' en la lluyta per las reivindicacions de la patria, han caygut ab les forces extenuades y s' han allunyat de nosaltres sense poder fruhir els resultats de la nostra acció y 'ls que ab tota sa voluntat han sigut sempre decidits soldats de fila, y han fugit també y per sempre deixantnos en la tasca comensada, tots al igual que aquells enemichs nostres moguts en la llur campanya per una inconsciencia filla de poca ilustració, á tots, dediquem nosaltres en el dia d'avuy una ofrena afectuosa francament sentida.

Pero no volém incorre en ridícoles exageracions. Aquells enemichs interessats y odiosos contra la nostra Patria, aquell que en la llur vida han servit no més pera produhir negacions que haurien revelat serveys fructífers, aquells que han volgut combatre rabiosament la ley de la Naturalesa y que al fi han caygut també á mercé de les seves inapelables disposicions, á n' aquells LA TRALLA, no 'ls esmenta avuy pera reincidir en les seves campanyes d'oposició, pero 'ls recorda pera que tothom els fassi objecte del oblit de que son dignes y deixi en pau el repós dels qu' en vida no hi deixaren als seus germans. Aixís, nosaltres, els que trevallém pera la dignificació y lliberació de la rassa catalana, fem recordant-se de tots els que durant l' any darrer han desaparegut per sempre més, deixant alguns d' ells, desprovistos llochs de la lluyta en que era ben necessaria la seva cooperació; sense especificar y inclohenthi d'un sol cop á tothom.

Y es que ajuntém á n' aquesta recordant-se la grata satisfacció de que no hem fet ab nostra campanya ni una sola víctima. No hem enmenat les masses per viarany perjudicials enganyantles villanament per satisfer á la monarquia actual; no hem portat als inconscients á la lluyta barroera ni á la campanya exótica; no hem fet esmersar sacrificis inútils á ningú, puig tot lo que s' es fet ha sigut per la Patria que vol dir per els catalans, y no á guanyansa d'un senyor particular ni á benefici d' unes institucions que 'l poble no vol pel régim centralista ab que avuy funcionen.

Depositém, donchs, aquesta proba d'afecte als germans nostres morts, y resignant-nos per aquestes voluntats llastimoses de la Naturalesa, retorném á la feyna ab l' ánim d' adquirir d' Ella les que deuen portar pera Catalunya la Llibertat y 'l Dret dels pobles veritables.

LA REDACCIÓ

Epitafis

Era fill d' un intendent de Palació si no m' erro, y als quinze anys era aprenent en un magatzém de ferro després venia llustrina més tart venia sabó, y d' esglahó en esglahó fou ministre de marina.

En vida 's deya Giner com se podia dir xanxas, y acreditava fent planxes la marca de foraster fins que 'n vá sortir artista dintre l' especialitat, ja el rétol ho diu clavat «fou pallasso lerrouxista.»

Van morir set de verols, vintidós de sarrampió, y en una familia sola

—Y aquel entierro que pasa?
—Es el tuyo.
—¿Muerto yo?

—DONA SOLI te mató
en la puerta de la PLAZA.

tres de un mal al pahidó,
trentadós d' un costipat
setze del fel sobreixit
jels únichs qu' ha visitat
l' ex-joven y ex metge Ardidi!

Predicava contra 'l clero
vivía com un burgés,
diguent cada dos per tres
qu' era amigo del obrero.
gastava torra al istiu
gastava barra y en fi
al morir va escriure aquí:
«jo dels morts, soch el més viu»

Caminant no t' hi detingues
qu' aixó que sembla una fossa,

es un clot tot ple de brossa
de carnassa y pellerinques.
es un cau brut infernal,
un cas de miseria humana,
jaquí hi jau d' un tip de gana
l' infelís del liberal!

Va parlar de democracia,
del absolutismo oíl,
va enaltrir la supremacia
sola del poder civil,
y al final de lo promés
va bastarli un cop de sabre,
per quedar fet un cadavre
que ni es lliberal ni es res.

Caminant detura 'l pas,

pro aparta 'l nas desseguit,
que aquí jau tot el bullit
d'escorrialles d'un fracás,
es ple de garrots y pinxos
y fa una fortor que apesta:
¡fou l'«Aplech de la protesta»
que va omplir aquestos ninxo!»

Sota aquesta fossa trista
hi jauhen apilotats
sis industrials reventats
y un pobret que era accionista
d'aquella Caça famosa,
per aixó es que sech y cru
diu'l rétol de la llosa,
«¡Tres víctimes d'en Jerrú!»

En aquest cau llastimós
hi reposen estripats
uns papers abandonats
per un home gras y gros,
son papers de paperina
que havien tingut l'honor
d'haver embolicat l'or
enviat de l' Argentina.

Granujas, xacals, pillets,
brétols, canalles, farsants,
lladres, assessins, ximplets,
detritus, cobarts, truans,
embustersos, berts, esletas,
cocodrils, bruts, femers,
foren els badalls darrers
del senyor de les cintetes!

Català, en aquell cantó
hi ha un fossar, que tinch entés
que diu indústria y progrés,
justícia, lleys y rahó:
es un ninxo colossal
que pots creure ben segü
que aquella gent d'allí dalt
va fabricarlo per tú.

PEP DE LA TRALLA

Consell General de Representants de la «Unió Catalanista»

Diumenge 's celebrà en el local del
"Aplech Catalanista Republicà", aquest
Concell general, en el que foren admesses
les següents entitats: Associació Catalanista
de Vallbona; Associació Nacionalista de
Calella; Centre Regionalista "Doctor Ro-
bert", de Martorell; Aplech Autonomista,
de Roses; Avenç Autonomista, de Terrassa;
Centre Nacionalista Radical, de Barcelo-
na; Aplech Nacionalista Republicà, de Barce-
lona; Joventut Autonomista, de Barce-
lona; Club Montanyenc, de Barcelona;
y Aplech "La Reconquesta", de Barcelona;
y els periódichs *Estudis*, de Barcelona;
Patria y Llibertat, de Badalona; *Enllà*,
de Molins de Rey; *Cap al esser!*, de Terrassa,
y la revista que ab el nom de *Biblioteca
Clàssica Catalana* publica la casa editorial
de la mateixa.

A tots els novament vinguts al redós de
la entitat capdal del Nacionalisme, una
abracada de germanor.

REVISIÓ

Nostres prédiques han trovat hermós res-
sò.

La honorable Unió Catalanista ha acor-
dat fer tots els treballs necessaris pera la
Revisió del procés Manau, haventho enco-
manat als distinguits lletrats Srs. Gubern,
Carner y Laporta.

LA TRALLA's complau en fer públich són
agrahiment als que han de portar a cap
aquesta obra de reivindicació de nostre es-
timat company.

UNA ALCALDADA

Pel senyor Sanllehy

El senyor Sallenhy qu' ocupa el lloch dels
homes que tenen la representació dels seus
ciutadans ha demostrat que no vol compen-
dres.

Ha prés en consideració les denúncies d'
un periódich enemic de Catalunya, contra
Manau, a qui acusava d'esser empleat de
l'Ajuntament barceloní malgrat pesar so-
bre ell un procés. El nostre Batlle firmà tot-
seguit la cessantia del empleat Manau sen-
se detenir-se a esbrinar la veritat del cas y
portat no més per l'afany de fer més penosa
la situació del nostre amic aprofitant l'aju-
da que 's cregué que la legalitat li brinda-
va.

Més després d'esser complertes les seves
disposicions, se trova el bon alcalde en que
l'tal empleat no era pas el nostre amic pro-
cessat. És a dir en que havia fet una verita-
ble alcaldada.

El senyor Sanllehy no podia ordenar la
cessantia sense avans haver ordenat la sus-
pensió temporal d'empleu y sou. No podia
dictarla tampoch sense tenir l'ordre del
Jutjat, la qual com es natural no s'ha rebut
encare en aquesta alcaldia. No podia dictar-
la per que ell no sab encare si la llei orde-
na aquestes disposicions pels delictes polí-
tics. Y finalment no podia dictarla per que
les coses avans de ferse s'ha de sapiguer
per que 's fan.

Que sufrenxin alcaldades els pobles pe-
tits, ho mitg comprenem; pero que 'n sufren-
xi Barcelona no 'ns ho podem empassar. La
dignitat de tots els ciutadans crida la veu
dels regidors que son legalment elegits pel
poble.

S'ha de tenir en conte una sola cosa:

Barcelona te un Alcalde que no sab de-
sempenyar el seu càrrech y desconeix el lí-
mit de les seves atribucions.

Una nova campanya

Are que LA TRALLA ha arribat al cim en les
campanyes contra la premsa criminalista, en
la de la real de jugadores, en la qüestió de ce-
mentiris (de la que ja se n'ha ocupat l'Ajun-
tament) en la dels retols en Català; sense de-
ixar d'anar donant escalf a totes elles, aprofita
ab goig el concurs de persona técnica, inteli-
gentíssima en la materia, pera emprendre 'n
una de nova, qu'es de gran interés moral y
material.

Aquesta campanya, la titularém de *Higiene
Urbana*; l'autor dels articles, que—com hem
dit—és persona peritíssima en la materia, ama-
ga són nom sota l pseudònim *Aerobi* (*Aerobi*,
microbi del ayre).

D' HIGIENE URBANA

LA TRALLA que ab el seu fuet tantes ve-
gades ha evidenciat les moltes y variades
calamitats que 'ns afligeixen, fa molt temps
que té sobre sa consciencia el pes d'un gran
remordiment motivat pel seu silenci ab una
materia que té, sobre totes les altres, una
importancia horrorosa. Se tracta de la qües-
tió higiènica tan digna d'esser tinguda en
compte per tothom, richs y pobres, senyors
y treballadors, sabis y ignorants, en una
paraula, per tots aquells que tinguin un cap
disposat pera discorre y no tant sols com a
remato del cos.

Tots sabem que 'ls que tenim la pega de
viure a Barcelona y en general en les grans
capitals, vivim de miracle, degut a que res-
pirém constantment una atmosfera viciada,
perque trepitjem un sol contaminat, perque
bebém aygues moltes vegades impures, per-
que tenim les matèries fecals com una reli-
quia al peu de les entrades, en dipòsits mal
acondicionats, si no son en pous negres, y
canalisades les aygues brutes per clavegue-
res estretes, fosques, pudentes y sense més
ventilació que aquelles alenades de mort
que sentim ab tota intensitat quan passém
per tots els carrers properament d'un forat
y la d'aquelles brabadetes traydores que
s' oloren en les cases quan no 's cuyda, per
rahó d'ignorancia—no vuy dir d'economia,
que seria criminal—d'incomunicar els forats
d'evacuació de les aygues brutes de les
habitacions ab les clavegueres, ahont els
ulls dels homes instruhits ab matèries de sa-
nejament hi veuen constantment la mort
ab les variades caretes de la tísia, els tifus,
y moltes altres infeccions, patrimoni d'
aquesta terra; perque vivim en uns carrers
estrets, bruts y foscos en els que s'hi des-
enrotllen coses insalubres, asqueroses y
sense veure may la llum del sol; perque
dormim en cambres que tenen una capacitat
meytat ó quarta part de la que fora neces-
saria; perque trevalem en locals sense ven-
tilació de cap mena; en una paraula, perque
som uns complerts ignorants—uns burros,
com se diu vulgarment—en qüestió d'hi-
giene.

¿De qui es la culpa? No es tant sols del
govern, y per sort d'aquest, en aquesta
qüestió, la tenim tots, perque oblidem, de-
gut al descoheixement de la materia, la
tasca que cadascú té que omplir. L'efors
individual té que acompanyar al colectiu:
han d'esser com l'ànima y 'l cos, insepara-
bles: demanar que cadascú resolgui per sí
sol el problema, es una aberració.

¿Cóm hem de procurar la salut? ¿Cóm
evitar aquest sens fi de malalties patrimoni
de pobles incivilisats, y d'aquelles que l'
hermós dia en que a l'higiene sigui el mo-
nument més grandió que l'home aixequi
están cridades a desaparèixer? De dos mo-
dos: Primer. Fent que les cases ó establi-
ments en que passém casi tota la existencia
tinguin ayre pur, y molt sol. Segon. Fent
que la terra que 'ns aguanta sia pura, es a
dir, que no la contaminém nosaltres matei-
xos.

¿Cóm se conseguirá aixó? Fent que pro-
pietaris, constructors, municipis y estadants
fassin cadascú la seva obligació, y si dema-
nem lleys que no 'ns donen y 'ns en imposen
altres may somniades, acceptém y dema-
nem aquelles que evitin palpar, com en plena
joventut s'en van del nostre costat fills,
germans y pares atacats per malalties que
ab el temps, quan se respecti la higiene, no
existiran.

Y quan algú vos contesti, si vosaltres li
diheu, que ha agafat un tifus per beure
aygua infectada pel microbi que dona
aquesta malaltia; que s'ha tornat tísich per
viure y treballar en locals bruts, petits,
foscos, prop de terra, ahont tots hi escu-
pen, que aixó son romanos; quan aquets
vos notifiquin la mort d'un de sa familia ó
qu'ell està malalt, digueulos també: aixó
son romanos.

Indicar les causes del mal y 'ls remeys
pera curarlo ho farém en altres articles,
puntualisant les coses tal com siguin y pesi
a qui pesi.

¡Tant de bó que aquestes ratlles, escrites
ab el fi més humanitari, siguin llegides y 'ls
seus consells aprofitats! ¡Qué agraïda es l'
higiene! ¡Qué aviat dona 'ls resultats! ¡Par-
lemne, parlemne!—AEROBI

L' INDULT

Parlemne, parlemne un xiquet d'aqueix
indult que, sens dubte per equivocació, va
publicarse el dia 23 de Octubre en lloch del
28 de Desembre.

Tots recordém que fa prop d'un any el
nacionalisme català se vegé follament per-
seguit. Se privà l'ostentació de nostra glo-
riosa ensenya, se denunciaren y segresta-
ren periódichs, se'n negà el dret de reunió,
s'incoaren processos contra volguts amichs,
y, com si tot aixó no fos prou, se promogué
aquella revolta (que ni en nostres converses
havém pogut calificar degudament per manca
de paraules qu'expressin ab justesa el
concepte apropiat) y companys nacionalis-
tes tingueren que exilar-se ó foren empreso-
nats, ofegantse les clamors de Catalunya ab
nous processos y ab la suspensió d'alguns
portanveus del catalanisme.

Poch després se presentà a les Corts
aquell projecte de llei qu'algú calificà de
bort ab tot y esser ben coneguts los pares
que violentment l'engendraren, y 'ls poli-
ticayres febles y poruchs li donaren vida,
prometent, empró, que tot seguit se publi-
caria una ben ampla amnistia pera borrar,
en lo possible, les grans conseqüencies d'
aquelles rencunioses persecucions.

D'allavors ensà cada jorn s'ha parlat d'
amnistia ó d'indult. Y Catalunya, que pres-
cindint d'elocucions científiques, els desit-
java per considerar que molts cops sota llurs
mantells de clemencia s'hi aixopluga la ve-
ritable justícia, veyá, ab fonda indignació,
com en lloch del promés indult s'incoaven
gayre bé cada dia nous processos contra 'ls
ardits defensors del nacionalisme.

Ab tot, segons se digué oficiosament, no
s'havia pas desistit de publicar aquella ben-
haurada amnistia y aquell anhelat indult;
peró, com que de moment, y per rahó de cer-
tes circumstancies, no podrien ser prou am-
plis y comprensius, era precis esperar un xi-
quet, y després d'aqueixa curta espera...
¡oh després!... ben segur que n'estariem
força contents d'haver esperat...

Y aixís passaren setmanes y mesos, y 'ls
Tribunals anaren fent sa via: els jurats fermes
en absoldre sempre, los magistrats con-
demnant arreu, y 'ls consells de guerra...
¡Oh 'ls consells de guerra!... ¡Pobre Ma-
nau!...

Y aquella curta espera s'eternisava...

Per fi se digué que ja estava tot resolt;
l'indult s'anava a firmar; l'indult ja s'ha fir-
mat. Els bons catalans llegiren ab ansia 'ls
diaris; afanyosament cercaren entre 'l Có-
dich els articles compresos y exceptuats, y
la mirada tranquila, placévol, joyosa, es-
devingué neguitosa, folla, irada. Sí, sí; alló
es un escarni més; una nova befa a Catalu-
nya. En Manau y en Rectó seguirán en llur
captiveri; en Folch, en Llamós, en Llan-
gort y sos companys d'exil no podrán re-
tornar al sí de la anyorada Patria; y 'ls pro-
cessos contra en Riu, en Pruna, en Corma,
en Puig de Franch, en Campmany, en Sol-
er y altres, continuaran son curs, essent a
l'hora una greu amenaça pera sa llibertat.
¡Aixís els que administren la nació com-
pleixen sempre llurs promeses y sa paraula
de caballero.

¿Que devia passar per l'ànima de nostres
pobres germans injustament perseguits al
llegir aquells primers mots del real decret:
queriendo solemnizar con un acto de clemencia el día de mañana...? ¿Que farán
els que encara tenen una engruna de con-
fiansa ab els polítichs centralistes de la mo-
narquia? ¿Que deu pensar aquell senyor
magistrat que al fer el resúm en un judici,
indicava més ó menys clarament als jurats
que no's preocupessin per la pena que'l fiscal
demanava pera nostre company, puig
que un pròxim indult ho borrarà tot? ¿Y
qué dirá nostre poble al veure que aquest
decret, per llurs contrassentits jurídichs y
enormitats polítiques, revela la mateixa pa-
ternitat que la famosa llei de jurisdiccions?

A. PEIG

Invitació

Compañeros, no me pidais más
palabras, pedidme fusiles...
a. lerroux.—Reus, 1903.

Amich Iecandro: Sent avuy el dia dels
morts, y sabent qu'has ingressat al nostre
regne; nosaltres, els que varem morir a les
teves mans el jorn de la revolució, et per-
doném y convidém a les festes qu'es fan
avuy en honor nostre.

Els morts que tu vas matar.

JOSEPH DE LA SON

LA VERITAT

el progreso del disape, deya:

"Ayer noche fué a casa de Moritz el di-
rector de "La Tralla", acompañado de otro
sujeito a preguntar si la Casa del pueblo,
el progreso ó lerroux le debian algo, que-
dando corridos al encontrarse con la ade-
cuada contestación de un hombre digno a
quien nada debemos."

En primer lloch consti que qui va anar a
la fàbrica de cervesa de S. Petry, no va ser
el director de LA TRALLA sinó el que sus-
criu; y que l'objecte de ma visita no fou
per enterarme si a la "Casa del pueblo", es-
taven més ó menys corrents de pago, sinó
pera comprovar un rumor que m'havien
comunicat fora de la redacció, y que de con-
firmarse hauria revestit excessiva gravetat.

Pera saber si a la "Casa del pueblo", de-
vien més ó menys quantitat de cervesa (má-
xim sense saber si 'l servey de café està
arrendat ó nó) no m'hauria pres la moles-
tia de distreurem de mes ocupacions, puig
jo ni visch de renda, ni del periodisme, y
necessito les hores pera mon treball.

Y hi vaig anar sense que ningú m'ho
aconsellés, ni de LA TRALLA, ni de fora,
puig no necessito exortacions de ningú pe-
ra cumplir ab mos debers de ciutadà, de
procurar obrir els ulls a mos germans els
obers catalans, funestament fanatisats pe-
ra sa desgracia.

Y consti també qu'aquesta acció meva,
que serveix a el progreso pera abocar la
caixa dels seus insults (que desprecio) pro-
ba nostre amor a la veritat y 'l conte que
parém en totes les nostres afirmacions.
NOSALTRES AVANS DE FER CAP
AFIRMACIÓ ENS ASSEGUREM BEN
BÉ DE SA ABSOLUTA CERTESA; y
ma visita a la casa "Petry", es una prova
ben palpable d'aquesta nostra escrupulo-
sitat.

De modo que ab el rebombori que ha ar-
mat el diari lerrouxista ha demostrat tot lo
contrari de lo que volia demostrar.

Ell ens tracta de calumniadors, pero lo
escrit en ses columnes DEMOSTRA COM
NOSALTRES, AVANS DE FER QUAL-
SEVOL AFIRMACIÓ, PROCUREM AD-
QUIRIRNE PROVES, Y SINÓ NO LA
FÉM; puig may hem fet cap càrrech a nin-
gu de qual veracitat no estessim compler-
tament segurs.

Qu'es tot lo contrari de lo que fa el pro-
greso.

MARCEL RIU

Qüestions Socials

De l'ignorancia

Sols a l'ignorancia son degudes totes les
obstinacions ridícoles y les lluytes impro-
ductives. Per aixó s'ha dit moltes vegades
que la culpa de les aberracions ab que so-
vint s'incorre aquí en les lluytes entre 'l
capital y 'l treball, es, en gran part, de l'es-
cassa instrucció dels nostres obrers.

Pero es que no s'ha tingut en compte qu'
aquesta escassés d'instrucció s'extén tam-
bé a ne'ls nostres burgesos. Per aixó s'ha
dit ab molta justícia que 'ls patrons petits
son els més explotadors.

Y es que uns y altres son els víctimes del
régim burocràtic en que vivim. Ell fa que
'l poble lluny de trobar facilitats en els me-
dis d'instrucció, li sigui sumament difícil y
costós, podentho lograr no més, y encare
d'una manera molt incompleta, després de
nombrosos sacrificis que s'han hagut d'es-
mersar pera aplanar els obstacles ab que 'l
nostre paternal estat sab entorpir la carre-
ra dels que desitjen avensar dignificantse y
enoblintse.

D'aquesta manca deplorable d'instruc-
ció en les classes humils de Catalunya, n'ha
esdevingut, com es natural, la desviació que
sofreixen aquells obrers y aquells burgesos
que son tant ignorants y que per igual des-
cendeixen d'aquest mateix lloch.

Els primers sense comptar ab iniciatives
y energies particulars y a voltes sense esser
favorscuts per la sort del Destí, romanen
eternament en el llur estat d'assalariats y
en mitj del llur instint de dignificació han
de ferne expressió traduhint, per sa igno-
rancia, lo que sols deuria esser una palestra
equilibrada y rahonada de consegüents y
lògiques indicacions, en una lluyta desen-
frenada del més xorch jacobinisme.

Derivats, els segons, del mateix lloch, s'
han trobat a burgesos sense tenir ab res-
pecte als seus obrers cap altre mérit que 'ls
dongui superioritat, qu'un efors y una ac-
tividat ab ajuda de la qual s'han conquerit
el lloch que ocupen.

Mes l'ignorancia no ha millorat y per aixó
està a la mateixa altura que 'ls subordinats
seus.

—Es clar que a n'aquest rengle de burgesos hi comprench no més els que s'anomenen de la classe mitja.—

Y aixó fa que sien aquets els més ensoberbits; perquè desconeixen en absolut el límit natural dels seus drets y debers socials en relació al paper que dintre la societat representen.

Veusquí, donchs, com aquella ignorantsa tant culpable no està inculcada sols en els obrers ni es a ells als únics que s'en pot fer responsables. L'ignorantsa d'aquest, es una ignorantsa casi forcosa y per aixó es menys criticable.

Cal recordar que l'ignorantsa ab sos efectes igualment funestos y potser pitjors, s'extén també en els nostres innombrables burgesets a pesar de que l'instrucció es per ells més fàcil d'adquirir.

Y no obstant aixó, mentres al obrer, a qui tant se li retreu la seva incapacitat, no n'fa us més que pera aquelles coses que's relacionen directament ab el seu estament; ningú diu res al burges que deixa sentir-la en tots els ordres de la vida.

L'obrer crida no més quan l'ataquen ab decisió y acata y respecta en totes les altres coses als que creu més entenimentats qu'ell; en cambi el burges, no tant sols fa us de la seva supina ignorantsa quan té de defensar lo seu, sino que ab el silenci del seu desdeny per tot lo qu'es reforma y regeneració, contribueix horriblement a sostenir l'actual estat deplorable de les coses.

Per aixó l'ignorantsa qu'es regina dels dos bandos ó de la generalitat dels dos bandos, es la causa de les aberracions y les xorques lluytes que molts cops hem de sofrir.

VALENTI VENTURA

Lo de Cementiris (1)

—Déu lo quart; vosté haurá estranyat que no vingúes en tres senmanes; pró...

—Oh! ja veurá. Si hagués sapigut ahont viu, ja hauria anat a visitar-lo...

—Es que com que váreig llegir qu'en una sessió del Ajuntament se va dir que'l Secretari no's cuydava d'aixó dels terrenos... ¿sab? m'havia fet el càrrech de no visitar a V.; pro, al fin y al cabo, he pensat, lo millor será anar a la casa del pueblo, tal com va dirte'l Sr. García... García... D'alló.

—Llansó.

—Just, Llansó; (dispensi; sóch molt flach de memoria y no'm venia a la idem el seu altre apellido. Ja'm semblava qu'era un nom aixís com meló, pró no sabia ben bé com era.

—(Mossegantse ls llavis). Bé; no hi fa res. Parlém, parlém del nostre asunto. Y are no's cregui que hi tingui cap interés personal, cá, no senyor; precisament are ns trovem en una casa que cap dels que hi tenim vara alta fém res per interés personal. Miri, comensant per don alacandro...

—Ja'm ho suposo. Un servidor he volgut sapiguer si vosté podia ó no tractar d'aixó dels terrenos; perquè un amich meu qu'es catalanista m'ha dit que hi ha un diari qu'explica certes coses...

—Vol callar? Es un senmanariot carcunda, una porqueria, qualsevol cosa.

—Sí, sí, crech que li diuen El Látigo, ó una cosa aixís.

—No senyor; LA TRALLA. Es un periódich indecent y embustero que no més fa que dir mentides. Fins va arribar a dir que'l jutjat d'Albacete havia perseguit a don alacandro per estafa y aixó es una solemne embusteria.

—Donchs, miri, l'meu amich m'havia dit que era veritat.

—Cal Figuris que'ls que hi escriuen tots tenen els papers bruts. Miri: En Riu y En Manau son presidaris; després En Llangort y En Folch van tenir de fugir perquè la policia'ls buscava.

—Qué'm diu are?

—Lo que sent. Bueno; vosté vol un terreno...

(Passa un tren de càrrega pel carrer d'Aragó y'l soroll que mou no deixa sentir la conversa.)

.....pessetes..... per cent..... la Rafela..... el marmolista.....

—Perdi cuydado; tindrà'l millor lloch. Servidor de vosté, beso su mano.

—Estigui bó; hasta un altre día.

K. LA. VE. RA.

La Real Asociación de Cazadores de Barcelona

Caldrá ja, are que'ls que no comprenien el per qué de nostra campanya hi comensen a veure, caldrá que parlém ab el president

de dita real que sempre diu que es inicua la nostra campanya, y li diguem:

1.er Iniquitat la cometen els que, com vostés, pretenen ó han pretés fer callar a LA TRALLA tapantli la boca ab diners.

2.^{on} Iniquitat es presidir una casa ahont se juga als prohibits.

3.er Iniquitat es fer corre, per despit, que'ns paguen el Circulo Ecuestre y'l Circulo del Liceo, pels quins sentim tanta aversió com per totes les cases de joch, si be una campanya contra dels dos circulos no podria aportar cap be per quan creyem que en dites entitats tots els socis deuenh sapiguer qué s'hi fa, mentres que en una asociación de cazadores els socis han de creure que s'hi trevallera pera'l foment de la cassa.

4.^t Iniquitat es donar palabra de honor de que no's jugará y permetre que's segueixi jugant.

5.ta Iniquitat es pregar a un governador que deixi jugar.

6.e Iniquitat es que un pare de familia no pensi que altres pares perden miserablement els diners per toleransa d'un president.

Per lo tant creguins a nosaltres, no'ns digui inicuos; millor es que's vagi entreteint anant a cassar de gorra en els vedats, emportantsen per esmorzar niños envueltos.

K. TA. LA.

¿Qui es l'Unamuno?

El senyor de la sabiesa s'ha adonat de que estava en un poble que no bada. Ell se creya trobar aquí aquell mateix ambient de inconsciencia que ha trobat per totes les nacions ibériques y que li dongué la fama de sabi concedida sense cap mena de llógica fonamentació, y s'ha sorprés al veure que els catalans analisaven y determinaven. Ell mateix ho ha confessat: *Aquí no se pueden hacer muchas afirmaciones porque todo lo recoges.*

Nosaltres hem escoltat la seva conferensa del Novetats; haviem sentit el discurs que avans pronunciá al Ateneu Enciclopédich Popular y el sentírem també en el Centre de Viatjants. D'aixó se n'ha derivat en nosaltres la formació d'un concepte sobre aquest senyor. Y are hem de dir que aixís com en un principi ens el creguerem un sabi que encare no haviem comprés, més tart bo y sostenint la tradició d'aquella sabiesa vejerem ja que era per lo menys un desequilibrat; mes are dihem ab tota la convicció y sense espantarnos per res els anatem dels intangibles, que'l senyor Unamuno es un ignorant.

Es necessari desprovehirnos dels fanatismes que encare portém incrustats de la influensa castellana, y que'ns fan veure les coses del color que les pinta'l fals entusiasme de les multituds. Nosaltres hem de dir les coses tal com les sentim y no la manera que les vol un poble que té per sabi a qui no se li coneix un discurs sense una contradicció.

Si'l senyor Unamuno té una engruna de clarividencia podrà restar agrahit de Catalunya, donchs aquesta li ha donat llissons de bon aprofitar. Y es que'l nostre poble no es el de la seva Castella.

Campanya contra la premsa criminalista

La Comissió Executiva de la Campanya contra'ls periódichs criminalistes ha organiat d'acort ab el "Centre Fraternal de Cultura del Poble Nou", un miting contra dita premsa, quin tindrà lloch el vinent diumenge, dia 4, a les deu del matí, en lo local de "La Aliansa".

Al acte s'han adherit nombroses entitats de diverses tendenses.

En nom de LA TRALLA hi parlará el nostre company en Pere B. Tarragó.

També hi parlarán distingides personalitats:

...

L'esqué de los sucesos que, com saben nostres llegidors, consisteix en la historieta "Juanito y su perro", devém dilshi als que ab aquesta excusa'ls compren, que es un indecent plagi de les "Aventures de Bunter Bown", que setmanalment publica el New-York Herald en una edició pera les criatures.

Ja veuenh com fins lo que no es criminal ho resulta, per esser un veritable robo artístich que comet ab la més poca vergonya l'esmentat orgue dels lladres y assessins.

Presidencia de la Associació de Mestres del partit de Cervera (Lleyda)

Senyor Director de LA TRALLA

Molt Sr. meu: Tinguda aquesta presidencia noticia de la campanya moralisadora que V. en nom adherits ha emprés contra els periódichs que ab ses noticies repugnants y en forma ja folletinesca, ja en istil novelesch, ja ab caricatures, inficionen el cor dels seus lectors, y sobretot si son menuts, y que ab ses pornografies exciten al mal, y que son la antífessis de la verdadera escola educativa moderna, que tant tendeix a fer al home perfecte; m'adhereixo en nom Associació que represento a tots quants treballs se fassin en pro d'exterminar aquesta llaga social en forma de periódichs; oferintse en tot quant pugui ser útil son affm. s. s. q. b. s. m., Fortunat Fontana, president Associació de Mestres del partit de Cervera.

Guimerá (Lleyda) 16-10-906.

...

Sr. Director de LA TRALLA

Molt senyor meu y distingit company: Secundant la decidida y enérgica campanya que contra la premsa criminalista y embrutidora hen tingut el bon acort d'empendre, s'ha constituït en aquesta ciutat mercés a les iniciatives d'un grapat de joves entusiastes, aymants de la prosperitat de nostra patria y, per lo tant, de sa cultura, una comissió executiva quin fi primordial será'l de trevallar ab totes les forces fins a veure desterrats d'aquesta benhaurada terra'ls periódichs propagadors del crim y de la embusteria, aixís com també'ls que fentse passar per aymants de la llibertat, de la democracia y que fins fingeixen simpatizar ab les aspiracions nacionals de Catalunya, no son més que uns espietes dels que'ns esploten y uns vils calumniadors del pensament de catalans honrats.

En aquest fi han aparegut per tots els carrers d'aquesta població, y també en diferents localitats del Camp de Tarragona, un gran nombre de paperets impresos, ahont s'hi llegeix lo següent: "Catalans: Per la cultura de nostre poble recomaném que no llegiu els periódichs fomentadors del crim com los sucesos, ni els causants del empresonament de catalans com ho es el liberal en Barcelona."

No cal dir que tan digna conducta per part d'aquets simpáticos joves, ha sigut molt aplaudida per tots els tarragonins que estimen de debó el bon nom de Tarragona y Catalunya; havent, no obstant, de fer esment que si be hi ha individus que no han vist ab bons ulls tan lloable acció, de la que depén en gran part el brillant pervindre de Catalunya, son solzament la majoria d'ells els forasters de la terra, els eterns galifardeus que venen en aquest poble sensat en defensa del vil garbanzo.

De fora no cal que l'esperém el sanejament de nostra patria, puig ja sabem lo molt que'ns estimen els imbécils d'alló dalt, per lo tant som nosaltres els nacionalistes els qui devém posarnos a la devantera d'aquesta campanya que sostenim pel bé de la humanitat, puig que fentho aixís, al ensemps que evitarem que nostra patria's converteixi en un cau de bruticia, en un centre de corrupció social, trevallarem perquè esdevingui un poble model de costums cíviques en que puguin pendre exemple les nacions més avensades del mon.

Soch de vosté affm. company

F. LORDEP

Tarragona, Octubre de 1906.

Un concell

Sr. Director de LA TRALLA.

Li dono mercés anticipadament per si vol publicar la present, y sino també pel treball de llegirla, y es el motiu d'escriureli dirli que he reparat que hi ha alguns periódichs antisolidaris que lo que'ls fa viure son els seus contraris, puig les dues terceres parts dels que'ls compren son catalanistes y l'altra tercera part lerrouxians, y aquells primers els compren pera enterarse de les besties y embusteries que porten y fershí un tip de riure, sense pensar que ab aixó contribueixen a donalshi vida a aquets asquerosos y pernográfichs paperots, y lo millor que podrien fer els catalanistes es fer com els lerrouxians en aquesta qüestió, que es no comprar ni llegir cap periódich enemich nostre, y será'l millor despreci que podém donalshi y haurán de plegar el ram per falta de llegidors y de conquis, a menys que'ls d'alló dalt fossin els paganos y no's cansessin d'afluixar la mosca.

UN KIOSQUER

De tota conformetat; bo es el concell del kiosquer y cal seguirlo.

LA TRALLA a la Audiencia

Rectablert nostre amich en Marcel Riu de la malaltia, que li privá presentarse el dia 22 al judici oral corresponent a la denuncia de la fulla extraordinaria del mes de Septiembre del any passat, se celebrá el dimecres dia 26 del passat Octubre la vista de la causa per l'article "Ja ha estallat un'altra bomba" del mateix processat.

L'article fou qualificat pel fiscal com d'ultrages a la nació.

El jove diputat Sr. Salvatella feu un magnífich discurs en defensa del nostre amich, y'l tribunal del jurat dictá un veredict ab-solutori.

Y ara fins al 21 de aquest mes qu'en tenim un altre.

APLECH

No es pas del grandió acte que celebrá el poble catalá el dia 21 del passat Octubre l'aplech que vuy parlarvos, no, "Aplech", es un llibre al que son editors modestament recomanen per l'us dels noys de les escoles de Catalunya, Valencia, Mallorca y Roselló y que jo sens cap mica de reparo no dup-to en calificar de veritable joia literaria, puig que tot ell es un recull de lo més triat de l'expléndit camp de la literatura patria trevall encomenat a un tant bon mestre com en Busquets y Punset, lo que'l fá sia altamente sugestiu no solament pera'ls infants a qui va destinat sino per tots els aymants de la nostre literatura. ¿Qui no veurá ab joia un llibre en el que si troven aplegats trossos dels primers cap-de-brot del nostre renaixement?

Cal regoneixer que'ls Srs. Dalmau Carles y C. de Girona han fet obra verament patriótica al publicar aqueix llibre, avalorant ademés ab els retrats dels poetes lo que'l fa doblement interessant.

La "Escola catalana Mn. Cinto", ja l'ha adoptat com a llibre de text y no cal pas dup-tar que molt prompte totes les escoles hont s'ensenya racionalment també l'adoptarán.

Cal felicitar als editors y esperonarlos a que no sia aqueix el darrer llibre catalá que publiquin.

JOAN BARTRES Y BASTÉ

Secretari del Consell de la Escola Catalana Mosen Cinto

Els federals (?) del districte segon

Els hi dihem federals no perquè ho sien, sino perquè se'n diuen, y d'algun modo ó altre'ls havém d'anomenar.

Aquets son uns federals lerrouxistes, es a dir, uns federals especials que s'han empenyat en ferse célebres.

Are, ab motiu del Aplech de la protesta, han enviat un telegrama a n'en Salmeron protestant de que s'hi adherís y no ho fes a la que van celebrar el mes de Setembre'ls lerrouxistes y que van anomenar Fiesta de la Llibertat.

¿De quina llibertat? Perquè jo no sé encare quina es la llibertat que proclama y defensa en lerroux.

La llibertat d'associació no será, quan no fa molts mesos incitava en un célebre article ("El alma en los labios") a que s'anés a cremar el local de la Lliga Regionalista.

La llibertat relligiosa tampoch será, quan en el mateix article insertava també a que s'anés a incendiar el palau del Bisbe.

La llibertat d'impremta menys, perquè en el dit celebrim article incitava igualment a que s'anés a cremar a la de La Veu de Catalunya.

La llibertat de la paraula y de pensament tampoch, perquè recentment els seus (per voluntat seva, perquè si ell hagués volgut no hi haurien anat), s'han dedicat al liberal y democrata "sport", d'anar a pertorbar tots els mitings en que no s'ha dit lo que ells volien que diguessin.

¿Donchs quina es la llibertat que aquest home proclama? ¿Com no siga la de perseguir a trets de revólver als que no dobleguen la espinada, fentli reverencia com si fos un emperador!

¿Y d'allo'n van dir festes de la llibertat? ¿Y a n'aquesta llibertat volien que s'hi adherissin els republicans?

Y tornant a n'aquets federals m'agradaria que'm diguessin quin paragraf del manifest d'en Pi y Margall han llegit que s'aconselli als federals anar a incendiar locals de associacions, ni a cohibir la llibertat de la ploma y de la paraula, ni demés salvatjades que proclama el seu ilustre ex-emperador.

A n'aquets federals tan especials, que entenen el federalisme d'un modo tan diferent de com l'entenia en Pi y Margall, els hi hem de dir una vegada més que en lerroux y els principis federals son coses incompatibles;

